

Programma 2

Opgave

Duurzaamheid



Met het Duurzaamheidsprogramma geven we als gemeente in de volle breedte invulling aan Duurzaamheid. Van Energie tot Circulariteit en van Duurzame Mobiliteit tot Klimaatadaptatie. Daarmee geven we invulling aan deze grote maatschappelijke opgaven zodat we als gemeente klaar zijn voor de toekomst. Daarin geven we invulling aan beleidsopgaven en zijn we actief met concrete projecten. Samen maken we de gemeente stuk voor stuk groen, biodivers en klimaatbestendig.

2.1 Wat willen we bereiken?

Een duurzaam, fossielvrij, circulair en klimaatbestendig Geertruidenberg in 2050 of eerder.



2.1.1 Een energieneutraal en fossielvrij Geertruidenberg in 2050 of eerder

We werken aan een toekomstbestendig energiesysteem in onze regio. We verminderen onze energiebehoefte van inwoners door in te zetten op besparing. De energievraag die overblijft vullen we in door duurzame energie op te wekken. Daarnaast geven we invulling aan de landelijke en regionale energietransitie door de positie die de gemeente Geertruidenberg heeft in het zijn van een energie-hub. Tot slot zijn we actief in de warmtetransitie, om op termijn van het gas af te gaan, maar ook door een regionale rol te spelen in de energie infrastructuur.

Beleidsindicator	Waarden			
	Meest recent	2024	2025	2026
% duurzaam opgewekte elektriciteit	11,3% (2021)	15%	17,5%	20%
% energiebesparing t.o.v. 2018	12,5% (2021)	15%	16%	17%
% aardgasvrije panden	10,6% (2021)	12%	12%	12%
Aantal GWh zon op dak	16,0 GWh	18 GWh	20 GWh	22 GWh
Aantal GWh zon op veld	4,0 GWh	4,0 GWh	4,0 GWh	4,0 GWh

a. Een toegankelijk, duurzaam en toekomstbestendig energiesysteem

Wij zetten ons in voor het regionale energiesysteem. Gemeente Geertruidenberg heeft met het Amergebied en de Amercentrale een dominante positie in de energietransitie. Hier geven wij zo goed mogelijk invulling aan door de belangen van de gemeente te vertegenwoordigen en daarmee de leefbaarheid en bredere welvaart te borgen. Tegelijkertijd vervullen wij onze maatschappelijke taak om dit energiesysteem mogelijk te maken.

b. 33% warmtebesparing t.o.v. 2018 in 2050, 15% in 2030

Wij zijn actief met de Transitievisie Warmte en de doorwerking hiervan voor de inwoners en de uitvoering. Dit is een traject van de lange adem omdat heel wat randvoorwaarden (o.a. isolatie en

warmtenet) op orde moeten zijn voordat we daadwerkelijk tot warmtebesparing komen. Hierbij blijven we nauw in contact met de betrokken inwoners.

c. 100% van de verbruikte energie wordt duurzaam opgewekt in 2050

Stapsgewijs maken we stappen in het opwekken van duurzame energie. Daarvoor zet de gemeente vooral in op zonnepanelen en kunnen we aansluiten op initiatieven in de regio.

Wettelijke beleidsindicatoren

Nr.	Taakveld	Naam indicator	Jaar	Waarde (Jaarrekening 2022)	Begroot 2024	Eenheid	Bron
33.	7. Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval	2024	Grof huishoudelijk restafval	107	kg/inwoner	CBS
34.	7. Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit	2024	Aandeel hernieuwbare elektriciteit	14	%	CBS

2.1.2 Alle verplaatsingen in Geertruidenberg zijn in 2050 duurzaam

We stimuleren actieve mobiliteit (lopen en fietsen), zorgen voor aantrekkelijk openbaar- en deelfervoer en schakelen om naar elektrische voertuigen of voertuigen op hernieuwbare brandstoffen.

Beleidsindicator	Waarden			
	Meest recent	2024	2025	2026
Aantal (semi)publieke laadpunten	205 (mrt-2023)	250	275	300
%geregistreerde elektrische en waterstofvoertuigen t.o.v. totaal	3,8% (2022)	4%	5%	6%

a. Een volledig dekkende oplaadinfrastructuur

De oplaadinfrastructuur wordt geïmplementeerd door externe partijen. Wij zijn op dit moment samen met de provincie actief in een nieuwe laadpalenconcessie. Waarin we afspraken maken over de oplaadinfrastructuur van de komende jaren. Dit leidt stapsgewijs tot een dekkend net.

b. Meer deelfervoer en daarmee minder auto's

We onderzoeken de mogelijkheden van deelfervoer in de gemeente. Daarin focussen we op auto's, omdat dit de meest voorname transportvorm is en andere vormen voor een kleine gemeente moeilijk haalbaar/rendabel zijn.

c. Duurzame voertuigen (elektrisch en waterstof) zijn de norm

Meer en meer stappen we over op elektrische voertuigen. Dit stimuleren we voor inwoners met informatievoorziening en tegelijkertijd maken we er werk van om ons eigen wagenpark volledig te elektrificeren.

d. Per fiets en te voet is zo aantrekkelijk mogelijk

De wandel- en fietsroutes in de gemeente moeten een zo aantrekkelijk mogelijk alternatief vormen. Daarom zijn we BeweegG actief gestart om mensen zoveel mogelijk gebruik te laten maken van de bestaande wandelvoorzieningen. Daarnaast zijn we actief om meer ommetjes te creëren om prettig te kunnen wandelen. De fietsinfrastructuur wordt nader onderzocht op knelpunten en mogelijke kansen.

2.1.3 Een circulair Geertruidenberg in 2050

We gooien per inwoner veel minder weg. Het afval dat overblijft scheiden we slim zodat we het kunnen opwaarderen en hergebruiken als grondstof. We geven het goede voorbeeld en kopen circulair in. We experimenteren met het verbinden van reststromen in de gemeente en zetten in op bewustwording. Ook kijken we naar kleinschalige circulaire initiatieven in de gemeente die we kunnen faciliteren.

Beleidsindicator	Waarden			
	Meest recent	2024	2025	2026
Huishoudelijk restafval in kg/inwoner/jaar				
Scheidingspercentage huishoudelijk afval	107 kg	110	87	77
Percentage gerecycled huishoudelijk afval				
Scheidingspercentage huishoudelijk afval	75%	74%	80%	83%
Percentage gerecycled huishoudelijk afval	67%	66%	72%	75%

a. 100% hergebruik primaire grondstoffen in 2050, 50% in 2030

We zitten in op het hergebruiken van de grondstoffen die worden ingezameld. Dit doen we in eerste instantie om een zo goed mogelijke scheiding van afval te creëren waarmee we de afvalstromen als grondstoffen kunnen gebruiken. Daarnaast zijn we nu in de regio actief om te borgen dat de afvalverwerking ook daadwerkelijk circulair plaatsvindt.

b. Geen restafval meer in 2050, maximaal 30 kg in 2030

We willen het restafval stap voor stap terugdringen. Daarvoor hebben we de komende jaren veel initiatieven in de planning staan. Het invoeren van Diftar is hiervoor een grote en belangrijke stap waarmee inwoners door middel van prijsprikkels worden gestimuleerd om zo min mogelijk restafval te hebben.

c. 50% minder gebruik primaire grondstoffen in 2030

In de regio maken we afspraken over het terugdringen van het gebruik van primaire grondstoffen.

2.1.4 Een klimaatbestendig Geertruidenberg in 2050 of eerder

We vergroenen onze gemeente; zo voorkomen we hittestress, herstellen we het ecosysteem en stimuleren we biodiversiteitsherstel. We verbeteren onze bodem- en waterkwaliteit. Ruimte voor 'groen' en 'blauw' wordt leidend in onze ruimtelijke plannen. We maken onze gemeente klaar voor meer extreme weersomstandigheden.

Beleidsindicator	Waarden			
	Meest recent	2024	2025	2026
% Groen van het oppervlak van de gemeente (exclusief agrarisch)	26,3% (2022)	27%	28%	29%
Blootstelling PM10 en NO2 per m3 lucht	PM10: 17,1 (2021) NO2: 14,9 (2021)	PM10: 16,1 NO2: 13,9	PM10: 16,1 NO2: 13,9	PM10: 16,1 NO2: 13,9

a. Herstel ecosysteem en biodiversiteit

Met het Omgevingsprogramma Groen creëren we beleid voor al onze vergroeningsambities. Het ecosysteem en biodiversiteit vormen hierin de rode draad. Daaraan wordt een Vergroeningsagenda gekoppeld om daarmee ook uitvoering te kunnen geven aan de beleidsdoelstellingen. Daarnaast zetten we in op kleinschalige kansen die zich voordoen in het implementeren van bio-divers groen.

b. Geen hittestress én wateroverlast in 2050

Met vergroening gaan we een groot deel van de hittestress tegen. Voor hittestress dat in de tussentijd plaatsvindt maken we hitteplannen zodat het risico voor de inwoners tot een minimum beperkt blijft. Voor wateroverlast geven we invulling aan het Programma Stedelijk Water waarin allerlei inspanningen staan beschreven die wateroverlast moeten voorkomen. Denk daarbij aan voorlichting op scholen en het aanleggen van gescheiden rioleringen.

c. Vergroende omgeving, meer m2 groen van hoogwaardigere kwaliteit t.o.v. 2023

Bij vervangingsprojecten in de openbare ruimte gaan we meer groen toevoegen. Daarnaast geven we invulling aan de Vergroeningsagenda die voortkomt uit het Omgevingsprogramma Groen. Ook geven we uitvoering aan de ambitie om 100 bomen per jaar te planten. Tot slot zijn we actief met een onnodige verhardingsanalyse. Dit geeft een beeld in de locaties en omvang van locaties die vergroend kunnen worden.

d. Verbeterde luchtkwaliteit t.o.v. 2023

In 2024 en 2025 gaan we de luchtkwaliteit monitoren met zowel een mobiel meetstation als een tijdelijk vast meetstation. We hebben nu onvoldoende in beeld hoe het gesteld is met de luchtkwaliteit in de gemeente. Op het moment dat we zicht hebben op de staat van de luchtkwaliteit gaan we kijken wat voor acties we hieraan kunnen koppelen om dit te verbeteren.

2.2 Wat gaan we daar voor doen?

2.2.1 Energietransitie

De energietransitie bestaat op hoofdlijnen uit vier onderdelen: de omschakeling van fossiele brandstoffen naar duurzame energiebronnen, het verminderen van onze energiebehoefte, waar mogelijk van het gas af gaan en het op orde krijgen van de energie infrastructuur. Dit zijn grote uitdagingen en hier zetten we stevig op in. Per onderdeel verschilt de aanpak, maar uiteindelijk willen we een robuust energiesysteem inrichten waarbij inwoners en bedrijven zoveel mogelijk worden ontlast en zelfvoorzienend zijn. Vanuit de regionale samenwerking in Powerport Moerdijk werken we samen met Moerdijk en Drimmelen aan de energie infrastructuur van de toekomst. Daarin streven we naar integrale oplossingen en maken we afspraken over financiële compensaties voor het oplossen van deze maatschappelijke opgave.

Resultaten in 2025:

- Herijking Transitievisie Warmte
- Inkoopacties zonnepanelen, warmtepompen, glas en isolatie
- Continuering Energiecoaches voor gratis energie advies
- Energiefixers voor energiemaatregelen huis
- Verstrekken van subsidies en regelingen voor verduurzaming
- Stapsgewijs invulling geven aan transitie energienet en netcongestie
- Inpassen van energietransitie in Amergebied
- Inspelen op grote regionale ontwikkelingen
- Samenwerking met de Powerport Moerdijk gemeenten

2.2.2 Duurzame mobiliteit

Om te komen tot een fossielvrije gemeente moeten we werken naar andere manieren van vervoer. Duurzame mobiliteit die kansrijk is binnen de gemeente Geertruidenberg knippen we in eerste instantie op in twee onderdelen: deelmobiliteit en de fietsinfrastructuur. Bij deelvervoer kijken we naar de kansen van deelauto's en deelfietsen. Bij de fietsinfrastructuur kijken we naar de kansen voor het verbeteren van de bestaande netwerken of gewenste ontwikkelingen.

Resultaten in 2025:

- Onderzoeken potentie deelmobiliteit
- Inventariseren kansen fietsnetwerk
- Integrale visie op Halve Zolenpad
- Stimuleren van duurzame mobiliteit
- Verduurzamen wagenpark

2.2.3 Circulaire economie

We verbruiken momenteel veel meer grondstoffen dan onze planeet beschikbaar heeft en de behoefte naar grondstoffen blijft groeien. De huidige onbalans in grondstoffenverbruik is niet oneindig vol te houden. Daarom werkt Nederland toe naar een volledig circulaire economie in 2050 met als tussendoel 50% minder verbruik van primaire grondstoffen in 2030. In een circulaire economie worden materialen en producten gezoem als grondstof en waar mogelijk hergebruikt. Zo hebben we minder of geen nieuwe grondstoffen nodig. De nationale doelen en maatregelen proberen wij lokaal toepasbaar te maken.

Resultaten in 2025:

- Pilot projecten circulariteit
- Optimaliseren van afval scheiden met Diftar
- Afval als grondstof bij afvalverwerking
- Circulair en Duurzaam inkoopbeleid (MVOI)
- Starten met beleid / visie op circulariteit
- Aansluiten bij regionale netwerken
- Circulariteit borgen in de openbare ruimte
- Circulair denken en werken stimuleren bij collega's en aannemers

2.2.4 Klimaatbestendigheid

Naast bijdragen aan het beperken van klimaatverandering is er ook een noodzaak ontstaan om ons voor te bereiden op het nu al veranderende klimaat. Van snikhete zomers, tot overstromingen in Limburg. Vanuit het Nationaal Deltaprogramma en de Nationale Adaptatiestrategie komt Nederland in beweging om onze leefomgeving aan te passen aan veranderende weers- en landschapsomstandigheden. Wij geven hier dan ook invulling aan door ons te focussen op het beperken van wateroverlast, droogte, hitte en overstromingen. Daarnaast streven we ook naar een betere bodem-, water-, en luchtkwaliteit ten aanzien van het milieu.

Resultaten in 2025:

- Omgevingsprogramma Groen
- Uitvoeringsagenda Groen, Klimaat en Biodiversiteit
- Uitvoering Programma Stedelijk Water

- Koppelkansen benutten bij projecten in de openbare ruimte
- Kleinschalige oplossingen zoeken bij klimaatknelpunten
- Duurzame Inrichting Openbare Ruimte (DIOR)
- Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR)
- Klimaatsubsidie en geveltuintjes promoten
- Nulmetingen voor luchtkwaliteit uitvoeren

2.3 Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Lasten				
• Bestaand beleid	7.478	7.341	7.150	7.066
• Nieuw beleid	-250	-180	-80	-15
Totaal lasten	7.228	7.161	7.070	7.051
Baten				
• Bestaand beleid	6.644	6.679	6.653	6.709
• Nieuw beleid	50	50	25	0
Totaal baten	6.694	6.729	6.678	6.709
Reserves				
• Lasten	0	0	0	0
• Baten	20	0	0	0
Totaal reserves	-20	0	0	0
Saldo programma 2	514	432	392	342

Toelichting nieuw beleid

Lasten en baten (l=lasten / b=baten / rl=reserve lasten / rb= reserve baten)	L/B/R	2025	2026	2027	2028
Algemeen Milieu In het programma Duurzaamheid zit een algemeen uitvoeringsbudget. Het is mogelijk om hier op te bezuinigen en daarmee de slagkracht van het programma te verminderen. Als vertrekpunt is gekozen voor 50%, zodat de meerjarige werkzaamheden wel doorgang kunnen vinden. Dit is de derde keer dat dit budget wordt verminderd.	L	50 V	50 V	50 V	50 V
Algemeen Milieu De Wet natuurbescherming schrijft voor dat voorafgaand aan isolerende werkzaamheden in de gebouwde omgeving ecologisch onderzoek moet worden uitgevoerd naar beschermde diersoorten (specifiek huismus, gierzwaluw en vleermuizen). Een ecologisch onderzoek per individuele woning is tijdrovend en kostbaar, daarom wordt ingezet op een Soortenmanagementplan (SMP). Dat is een ecologisch onderzoek naar soorten op gebiedsniveau (gemeente) inclusief maatregelen voor de instandhouding van deze soorten. Wij werken hiervoor samen met buurgemeenten om het zo effectief mogelijk uit te voeren en krijgen een deel van de kosten gesubsidieerd van de Rijksoverheid.	L	200 N	200 N	100 N	35 N
Algemeen Milieu In 2025 is de Transitievisie warmte toe aan herijking, dit geldt ook voor de Buurtuitvoeringsplannen. Waar in eerste instantie is ingezet op drie buurten volgt nu een analyse voor de hele gemeente zodat het potentieel van de gemeente om op termijn van het gas af te gaan inzichtelijk wordt. Dit geld is nog niet opgenomen in de begroting.	L	70 N			
Algemeen Milieu Het energienet zit vol en dat leidt tot netcongestie (file op het elektriciteitsnet). Enexis is de komende jaren druk bezig om dit probleem zo goed mogelijk op te lossen. Dat moeten wij als gemeente in goede banen leiden, om het voor de inwoners zo soepel mogelijk te laten verlopen. Het gaat hierbij om het midden- en laagspanningsnet.	L	30 N	30 N	30 N	30 N
Totaal lasten	L	250 N	180 N	80 N	15 N

Algemeen Milieu Vanuit het Rijk krijgt de gemeente subsidie voor het uitvoeren van het SMP. Daarvoor wordt via een SPUK in totaal 125k ter beschikking gesteld.	B	50 V	50 V	25 V	
Totaal baten	B	50 V	50 V	25 V	

